

SVETI ZBOR OBREDA DRUGA UPUTA ZA ISPRAVNO PROVOĐENJE UREDBE O SVETOM BOGOSLUŽJU

Tri su godine da je Uputom »Među prve plodove«, koju je izdao SZO 26. rujna 1964, određen niz izmjena u svetim obredima. One su kao prvenac liturgijske reforme, što je predviđa saborska Uredba o svetom bogoslužju, stupile na snagu 7. ožujka 1965.

Od tog početka reforme počeli su se skupljati obilati plodovi, kako svjedoče brojni izvještaji biskupa, koji potvrđuju da je sudjelovanje vjernika u liturgiji a naročito u sv. Misi posvuda poraslo, postalo svjesnije i djelatnije.

Da se dalje podupre to sudjelovanje posebno u Misi i da sv. obredi budu jasniji i shvatljiviji, biskupi su izrazili želju, da se još ponešto preudesi. Kad je to predloženo Višecju za provedbu Uredbe o sv. bogoslužju, ono ih je, kao i ovaj Sveti zbor, pomnjivo ispitalo i pretreslo.

Nije se moglo, barem zasad, ostvariti sve što je predloženo. Ipak je bilo prikladno prihvatiti neke prijedloge, važne s pastoralnog gledišta, a koji nisu u suprotnosti s načelima skoro konačne liturgijske reforme. Oni ujedno služe, da se postepeno uvede i sama reforma, a mogu se ostvariti i jednostavnim odredbama ostavljajući sadanje liturgijske knjige nepromijenjenima.

Potrebno je i ovom prigodom podsjetiti na temeljno načelo crkvene stege, koje je izričito potvrđeno i propisom Uredbe o sv. bogoslužju (čl. 22, 1 i 3): »Uređenje sv. liturgije ovisi jedino o crkvenoj vlasti... Stoga neka nitko, pa ni svećenik, u liturgiji po svojoj volji bilo što ne doda, ukinu ili mijenja.«

Neka biskupski i redovnički ordinariji budu svjesni teške dužnosti što na njih pada pred Gospodinom, da nadziru obdržavanje tog propisa koji je tako važan za život Crkve. A zaređeni službenici i svi vjernici neka se rado toga pridržavaju.

To traži izgradnja i duhovno dobro svakoga pojedinca, duhovni sklad i međusobni dobar primjer u istoj mjesnoj zajednici, teška dužnost svake mjesne Crkve da sudjeluje u održavanju dobrog stanja cijele Crkve, naročito danas kad koliko dobro toliko i zlo što se dogodi u pojedinim zajednicama ima neposredan odraz na čitavo tijelo Božje obitelji.

Stoga neka svatko ima pred očima opomenu Apostola (I Kor 14, 33): »Bog nije Bog nereda, nego mira.«

U okviru punijeg ostvarenja i postepenog napretka liturgijske reforme zasad se određuju slijedeća nova prilagodivanja i ove nove izmjene.

I. Izbor misnog obrasca

1. U danima III reda izvan korizme može se uzeti Misa bilo dnevnog oficija, bilo spomena na Pohvalama. U toj se Misi može upotrijebiti boja dnevnog oficija prema čl. 323, kodeksa rubrika.

2. Ferijalna čitanja jednom dozvoljena od Biskupske konferencije pojedinoga naroda, mogu se upotrebljavati i u Misama bez prisustva vjernika. I u tom se slučaju biblijski odlomci mogu čitati na narodnom jeziku.

Ferijalna su čitanja dozvoljena u neke dane II reda, koji su izričito navedeni, u svim Misama III i IV reda »de tempore« ili svetaca, ili u zavjetnim Misama koje nemaju strogo vlastita čitanja, tj. ona u kojima se spominje osoba ili otajstvo koje se slavi.

3. U ferijalnim danima kroz godinu (per annum), kad se uzima Misa prethodne nedjelje, mjesto nedjeljnih molitava može se uzeti ili jedna od molitava za različite potrebe koje se nalaze u Misalu, ili molitve iz neke zavjetne Mise za različite potrebe.

II. Misne molitve

4. U Misi se govori samo jedna molitva. Ipak se s jednim završetkom misnoj molitvi dodaje prema rubrikama:

a) obredna molitva (KR br. 447),

— molitva zapriječene Mise kod zavjetovanja redovnika ili redovnica (v. posebnu rubriku misala),

— molitva zapriječene zavjetne Mise za zaručnike (KR br. 380).

b) molitva zavjetne Mise u zahvalu (KR br. 342) i

— molitva na godišnjicu pape i biskupa (KR br. 449—450),

— molitva na godišnjicu vlastitog svećeničkog rednjenja (KR br. 451—452).

5. Kad bi se imalo reći više od jedne molitve s jednim zaključkom, neka se uzme samo ona koja više odgovara svečanosti što se slavi.

6. Mjesto molitve naređene od biskupa može se odrediti da se u molitvu vjernika uvrsti jedna ili dvije nakane koje odgovaraju posebnim mjesnim potrebama.

Isto tako Biskupska konferencija može odrediti da se u molitvu vjernika uvrste oni posebni obrasci za državne vlasti kako su običajne u raznim krajevima, ili posebne nakane koje se odnose na potrebe cijeloga naroda ili kraja.

III. Neke promjene u redu Mise

7. Misnik poklekne samo:

- a) kada pristupa k oltaru ili ide od njega, ako je na oltaru svetohranište s presvetim Otajstvom,
- b) poslije podizanja hostije i poslije podizanja kaleža,
- * c) na kraju kanona poslije doksologije,
- d) prije pričesti, prije nego reče »Panem caelestem accipiam — Hljeb nebeski primu«,
- e) kad završi pričešćivanje vjernika, iza kako je u svetohranište odložio čestice koje su preostale.

Više nikada ne treba pokleknuti.

8. Misnik poljubi oltar samo na početku Mise, kad kaže »Oramus te, Domine — Molim te, Gospodi«, ili ako se ne govore početne molitve, kad uzade k oltaru, i na kraju Mise prije nego blagoslovi i otpusti puk.

Drugi se poljupci oltara ispuste.

9. Na prikazanju, iza kako prinese kruh i vino, misnik položi pliticu s hostijom i kalež na tjelesnik bez križanja pliticom i kaležom.

Plitica se s hostijom na njoj ostavi na tjelesniku kako prije tako i poslije posvećenja.

10. U Misama kod kojih sudjeluje puk, pa iako nisu koncelebrirane, svećenik smije, kad mu se čini zgodnim, kanon moliti naglas. U pjevanim se Misama mogu pjevati oni dijelovi kanona koje obred koncelebriranja dopušta pjevati.

11. U kanonu misnik:

a) počinje »Te igitur — Tebe ubo« ostajući uspravno s raširenim rukama,

b) nad prikaznim darovima učini samo jedan znak križa u molitvi »Te igitur — Tebe ubo«: na riječi »benedicas + haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata — blagoslovivši + si danja sje dari, sje svetije žrtvi neskrvniije.«

Druga se križanja nad prikaznim darovima ispuste.

12. Poslije posvećenja misnik ne spaja palac i kažiprst. Ako mu ostane koji djelić uz prste, neka ga spusti na pliticu.

13. Obred pričešćivanja svećenika i vjernika neka se vrši ovako: iza kako reče »Panem caelestem accipiam — Hljev nebeski primu« misnik uzme hostiju i okrenut prema puku podigne je i reče: »Evo Jaganjac Božji«, pa tri puta moli zajedno s vjernicima »Gospodine, nisam dostojan«. Zatim se bez križanja pričesti hostijom i iz kaleža i onda odmah dijeli pričest vjernicima po običaju.

14. Vjernici koji se pričeste na Misi krizme Velikog četvrtka mogu se iznova pričestiti i kod večernje Mise istoga dana.

15. U Misi s pukom prije popričesne molitve prikladno je, prema prilikama, ostati neko vrijeme u svetoj šutnji, ili pjevati ili recitirati neki psalam ili kantik, npr. Ps 33. »Blagoslivljat ću Gospodina«, Ps 150. »Hvalite Gospodina«, kantike »Blagoslivljajte« i »Blagoslovljen si.

16. Na kraju se Mise puku daje blagoslov neposredno prije otpuštanja. »Placeat — Ugodna« moći će svećenik hvalevrijedno moliti tiho kad napušta oltar. Blagoslov se daje i na Misama za pokojne, a i puk se otpušta običajnim obrascem »Idite u miru«, osim kad slijedi odrješenje. U tom se slučaju reče »Blagoslivajmo Gospodina«, ispusti se blagoslov i započne odrješenje.

IV. Neki posebni slučajevi

17. Na Misi za zaručnike misnik govori molitve »Milostiv« i »Bože, koji si« ne između Očenaša i njegova dodatka, nego poslije lomljenja kruha i miješanja s vinom, neposredno pred »Jaganjče Božji.«

Kada misi na oltaru okrenutu prema puku, misnik poslije miješanja svetih prilika, ako smatra zgodnim, poklekne, ide k zaručnicima i nad njima moli navedene molitve. Kad ih svrši, vrati se k oltaru, poklekne i nastavi Misu po običaju.

18. Ako misi svećenik sa slabim vidom ili boležljiv, koji ima ovlast da služi neku zavjetnu Misu, može se vladati ovako:

- a) svećenik govori molitve i predslavlje zavjetne mise,
- b) neki drugi svećenik, ili đakon ili čitač ili ministrant, čita iz Mise toga dana ili iz ferijalnih čitanja.

Ako je prisutan samo čitač ili ministrant, taj smije čitati i evanđelje ispustivši »Mundra cor meum — Očisti srdce moje«, »Jube, domine, benedicere — Povelj, gospodine, blagosloviti« i »Dominus sit in corde meo — Budi Gospod v srdci mojem.«

Prije nego se tako čita evanđelje misnik rekne »Gospodin s vama« i na kraju poljubi knjigu.

c) Zbor, puk ili sam čitač mogu čitati ulaznu, prikaznu i pričesnu pjesmu, kao i pjesme između čitanja.

V. Izmjene u moljenju božanskog časoslova

19. Do opće reforme božanskog časoslova na dane I i II reda, koji imaju tri noćnice, može se moliti samo jedna noćnica.

»Te Deum« se moli nakon 3. čitanja prema rubrikama. U sv. se trodnevlju obdržavaju rubrike Rimskog misala.

20. Kod pojedinačnog se moljenja ispuštaju odrješenja i blagoslovi prije čitanja, kao i zaključak »Tu antem« na kraju.

21. Kod Pohvala i Večernje, kad se obavljaju uz sudjelovanje puka, mjesto poglavlja (capitulum) može se uzeti duži odlomak iz Sv. Pisma, i to npr. Mise dana, ili iz ferijalnih čitanja. Slobodno je, ako je prikladno, dodati kratku homiliju. Prije molitve se može izmoliti »molitva vjernika«, osim ako neposredno slijedi Misa.

Kada se to dodaje, mogu se reći tri psalma i to na ovaj način: kod Pohvala se izabere jedan od prvih triju psalama, zatim kantik i zadnji psalam, kod Večernje se od pet psalama mogu slobodno izabrati bilo koja tri.

22. Kad se Povečerje obavlja s pukom, uvijek je dozvoljeno uzeti psalme nedjelje.

VI. Promjene u službama za pokojne

23. U službama se i Misama za pokojne može upotrebljavati ljubičasta boja. Ipak Biskupske konferencije mogu odrediti i neku drugu liturgijsku boju koja odgovara osjećajima puka, ne vrijeđa ljudske boli i označuje kršćansku nadu osvijetljenu pashalnim otajstvom.

24. U odrješenju nad lijesom rezponzorij »Izbavi me, Gospodine« može se zamijeniti drugima, uzetim iz Jutre-

nje za pokojne kao: »Vjerujem da Otkupitelj moj živi«,
»Koji si uskrsnuo Lazara«, »Spomeni se mene, Bože«,
»Izbavi me, Gospodine, od putova paklenih.«

VII. Sveto ruho

25. Može se ne nositi manipul.

26. Škropljenje blagoslovljenom vodom prije nedjeljne Mise, blagoslov i posipanje pepela na početku korizme, odrješenje nad lijesom smije se obaviti u misnici.

27. Svi koncelebranti imaju obući sveto ruho propisano za pojedinačno koncelebriranje (Obred za koncel. Mise br. 12).

Iz teškog ipak razloga, npr. u slučaju znatnog broja koncelebranata i pomanjkanja svetog ruha, koncelebranti, osim glavnog misnika, mogu i ne obući misnice, ali uvijek moraju imati misnu košulju (albu) i štolu.

VIII. Uporaba narodnog jezika

28. Nadležna vlast, držeći se propisa čl. 36, 3. i 4. Uredbe o sv. bogoslužju, može odrediti da se u liturgijskim činima sa sudjelovanjem puka živi jezik upotrebljava također i:

a) u kanonu Mise,

b) u čitavom obredu ređenja,

c) u čitanjima božanskog časoslova, pa i u koru.

Njegova svetost papa Pavao VI u audijenciji 13. travnja 1967. potpisanom kardinalu Arkadiju M. Larraona, prefektu Svetog zbora obreda, odobrio je ovu Uputu u svim njezinim dijelovima i svojim je autoritetom potvrdio naredivši da bude objavljena i da je svi kojih se tiče obdržavaju od dana 29. lipnja 1967.

U Rimu, 4. svibnja 1967. na blagdan Gospodinova uzašašća.

JAKOV kard. LERCARO,
bolonjski nadbiskup,
predsjednik Vijeća za provedbu
Uredbe o sv. bogoslužju

ARKADIJE M. kard. LARRAONA
prefekt Svetog zbora obreda
FERDINAND ANTONELLI,
nasl. nadbiskup idikrenski,
tajnik Svetog zbora obreda